

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 338.001.36

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.73-15>**Поліщук Н.В.**

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів і банківської справи
Донецький національний університет імені Василя Стуса
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8037-0471>

Мороз В.В.

студент ОС «Магістр»
Донецький національний університет імені Василя Стуса
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5740-5840>

Лобачева І.Ф.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування
*Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету*

Polishchuk Nataliia

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Finance and Banking
Vasyl Stus Donetsk National University

Moroz Vladyslav

Master Student
Vasyl Stus Donetsk National University

Lobacheva Iryna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Accounting and Taxation
*Vinnitsia Trade and Economic Institute
State University of Trade and Economics*

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Поліщук Н.В., Мороз В.В., Лобачева І.Ф. Інвестиційна привабливість економіки України.

У статті розглянуті питання інвестиційної привабливості економіки України, які зазнали суттєвих змін в умовах військового стану. Проведено аналіз та порівняльну оцінку основних економічних показників економіки України порівняно з економікою Румунії з метою визначення інвестиційної привабливості кожної країни для інвесторів. Проаналізовано ВВП досліджуваних країн, проведено оцінку темпів зростання ВВП. Встановлено, що Румунія має більший обсяг ВВП порівняно з Україною, однак Україна виявляє більший темп приросту ВВП на душу населення. Досліджено інфляційний показник та ринок праці країн, що впливають на стабільність та привабливість країни для інвесторів. Досліджено ключові чинники, що впливають на економічну стійкість та потенціал розвитку кожної країни. Подано пропозиції для покращення інвестиційної привабливості економіки України.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, економіка України та Румунії.

Polishchuk Nataliia, Moroz Vladyslav, Lobacheva Iryna. Investment attractiveness of Ukraine's economy.

The article examines the investment attractiveness of Ukraine's economy, which has undergone significant changes under the conditions of military rule. An analysis and comparative assessment of the main economic indicators of the economy of Ukraine compared to the economy of Romania was carried out in order to determine the investment attractiveness of each country for investors. The GDP of the studied countries was analyzed, and the rate of GDP growth was estimated. It is established that Romania has a larger GDP compared to Ukraine, but Ukraine shows a higher rate of GDP growth per capita. The inflation index and the labor market of the countries affecting the stability and attractiveness of the country for investors are studied. The key factors influencing the economic stability and development potential of each country have been studied. It is proven that the investment attractiveness of

each country depends on a combination of social, political factors, macro- and microeconomic conditions, and also depends on individual strategies and priorities of investors, analysis of risks and potential benefits. It is important to be open to a dynamic economic situation and able to adapt to changes. Romania has a stable economic situation, which contributes to maintaining its competitive status on the international market. However, in order to maintain and strengthen its competitive position, Romania continues to implement structural reforms and promote the development of innovative sectors of the economy, attracting investments. The post-war reconstruction of Ukraine's economy with the attraction of foreign investments, as well as preferential conditions for the restoration of Ukrainian infrastructure, will be an important issue that needs to be resolved, which will create favorable conditions for foreign investors to attract large capital. The stabilization of the situation in the economy of Ukraine and the end of the military conflict will lead to the growth of investments in the economy of Ukraine, therefore, the investment space will be quite profitable if the business is fully insured against possible risks.

Key words: investments, investment attractiveness, economy of Ukraine and Romania.

Постановка проблеми. Сучасна глобальна економічна динаміка вимагає від країн постійного вдосконалення своїх економічних стратегій та політики для забезпечення інвестиційної привабливості на міжнародному ринку. У цьому контексті, питання інвестиційної привабливості стає одним із ключових факторів розвитку національної економіки. Особливу увагу заслуговують країни зі східної частини Європи, які, знаходячись у процесі трансформації та реформ, прагнуть займати провідне місце із залучення інвестицій в економіку країни у глобальному економічному середовищі, враховуючи досвід європейських країн для кардинальної перебудови економіки України та економічний бум в післявоєнний час. Особливої уваги потребує саме економіка України та визначення економічних пріоритетів під час та після війни з потребою залучення інвестицій та покращення інвестиційного клімату в країні. Порівняння конкурентних переваг та недоліків економіки України та Румунії сприятиме інвесторам у прийнятті обґрунтованих рішень у сфері інвестиційної діяльності.

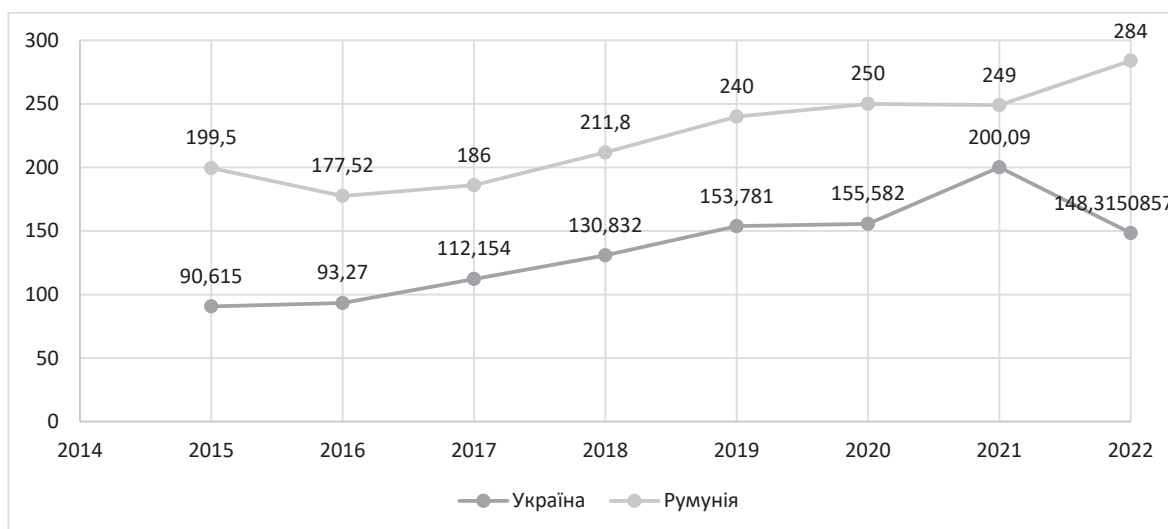
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень свідчить, що на розв'язання цих проблем спрямовано інтелектуальні зусилля багатьох вчених та економістів, зокрема таких як: Кучер А., Лопатовська О., Нікольчук Ю., Салькова І., Усов М.А., Якубовський С. [1–10] та інших. Враховуючи ваго-

мий внесок вчених у дослідження інвестиційної привабливості, слід відмітити необхідність подальшого вивчення існуючих проблем і протиріч у теорії та практиці розвитку джерел фінансування та напрямів активізації інвестиційної діяльності.

Постановка завдання дослідження. Метою статті є дослідження сучасного стану інвестиційної привабливості економіки України на основі порівняльного підходу з економікою Румунії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційні процеси відіграють важливу роль в економіці України, але враховуючи сучасний військовий стан зрозумілим є те, що важливим критерієм залучення інвестицій є інвестиційна привабливість економіки. Проведемо аналіз основних економічних показників економіки України та порівняємо з аналогічними показниками Румунії. Дослідження динаміки інвестиційних процесів економіки України включає декілька елементів. Так, динаміка Валового внутрішнього продукту України та Румунії за 2015–2022 рр. наведена на рис. 1.

На основі аналізу ВВП можна зробити висновки про рівень економічного розвитку кожної країни та їхню конкурентну здатність на світовому ринку. Згідно даних, середній ВВП Румунії перевищує ВВП України у 1,7 рази, що свідчить про загалом більший обсяг економіки цієї країни. Проте, більший приріст ВВП України, який становить 8,7% порівняно з 5,5% в Румунії,

Рис. 1. Порівняння ВВП України та Румунії за 2015–2022 роки в млрд. дол. США

Джерело: розроблено на основі даних [1–4]

вказує на більш динамічний розвиток української економіки та більшу перспективність для інвесторів.

Варто зазначити, що в умовах військового стану (з 24 лютого 2022 р.) економіка України зазнала суттєвих змін. Військовий конфлікт призвів до різкого зниження ВВП через спад виробництва та дестабілізацію валютного курсу. Ці негативні впливи спричинили тимчасове зниження конкурентної здатності країни. Однак, варто зазначити, що влада України активно займається відновленням економіки та впровадженням реформ для повернення інвестицій та підтримки бізнесу. Це створює позитивні умови для підвищення інвестиційної привабливості країни та для залученості інвесторів.

Румунія має стабільну економічну ситуацію, що сприяє підтриманню її конкурентного статусу на міжнародному ринку. Однак, для збереження та зміцнення своєї конкурентної позиції, Румунія продовжує впроваджувати структурні реформи та сприяти розвитку інноваційних секторів економіки.

Україна, враховуючи складні обставини військового конфлікту, демонструє потенціал для активного розвитку та привабливі умови для інвесторів. Румунія ж є стабільною економікою, яка може повернути інвестиції за рахунок сприятливого бізнес-середовища. Дослідження ВВП на душу населення (рис. 2) є одним з ключових показників, який визначить стратегії для покращення конкурентної здатності досліджуваних країн та досягнення сталого економічного зростання.

ВВП на душу населення є показником, що краще відображає рівень економічного добробуту країни, оскільки враховує розподіл ВВП між населенням. Чим більше ВВП на душу населення, тим більша кількість благ і послуг припадає на кожного жителя, що свідчить про вищий рівень життя та економічну стабільність.

ВВП на душу населення в Україні у порівнянні з Румунією менший у 3,5 рази, що вказує на нижчий рівень економічного добробуту на одного громадянина, що пов'язано з рядом чинників, таких як: менший обсяг експорту, недостатність інфраструктури

та технологічного розвитку, а також недосконалість управління та регулювання економіки, що потребує здійснення структурних реформ та заходів для поліпшення ефективності господарювання.

Економіка України демонструє більш високий приріст ВВП (9,3%) у той час як у Румунії – 3,5%, що свідчить про динаміку економічного зростання та позитивні перспективи для інвесторів. Високий темп економічного зростання української економіки може бути викликаний рядом чинників, таких як активізація торговельних відносин, залучення іноземних інвестицій та стимулювання розвитку інноваційних галузей за підтримки зовнішнього фінансування, що свідчить про потенціал для інвестицій та бізнесу в Україні, де нові компанії можуть зайняти певні ніші на ринку та сприяти економічному зростанню країни.

Румунія, незважаючи на свою міцну позицію в економічному плані, також вживати економічних заходів для підтримки стабільності залучення нових інвестицій та підтримки підприємництва.

Важливим показником у розвитку економіки країни є рівень безробіття, що відображає зайнятість населення і має прямий вплив на формування державного бюджету та кругообіг грошової маси. Низький рівень безробіття свідчить про активність господарської діяльності, зростання виробництва та споживання, що сприяє збільшенню податкових надходжень у державний бюджет та покращенню соціально-економічної ситуації в країні (рис. 3).

Проведений аналіз рівня безробіття в Україні свідчить про високі його показники протягом аналізованого періоду, а у 2022 році рівень безробіття стрімко зріс, оскільки під час військового стану відбулися втрати виробничих потужностей, зменшення кількості підприємств, скорочення робітників, що призводить до збільшення кількості людей, які залишилися без роботи. Це створює великий потік незайнятої робочої сили, зменшує доходи домогосподарств та затримує економічне відновлення країни. Однак, наявність кваліфікованої та

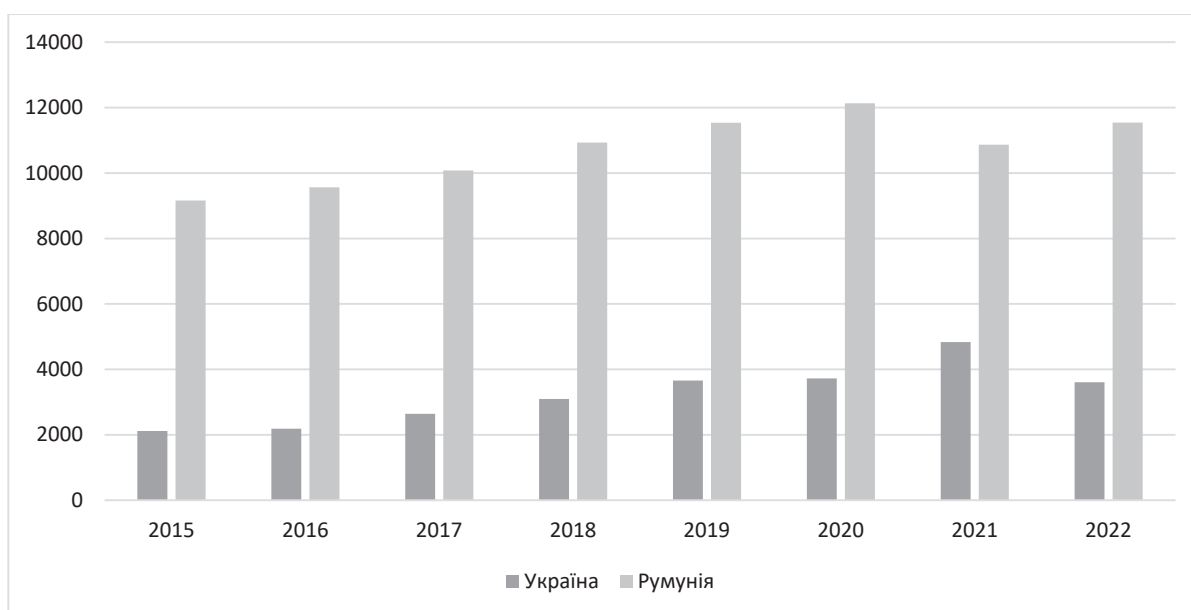

Рис. 2. Порівняння ВВП на душу населення за 2015–2022 роки в дол. США

Джерело: розроблено на основі даних [1–4]

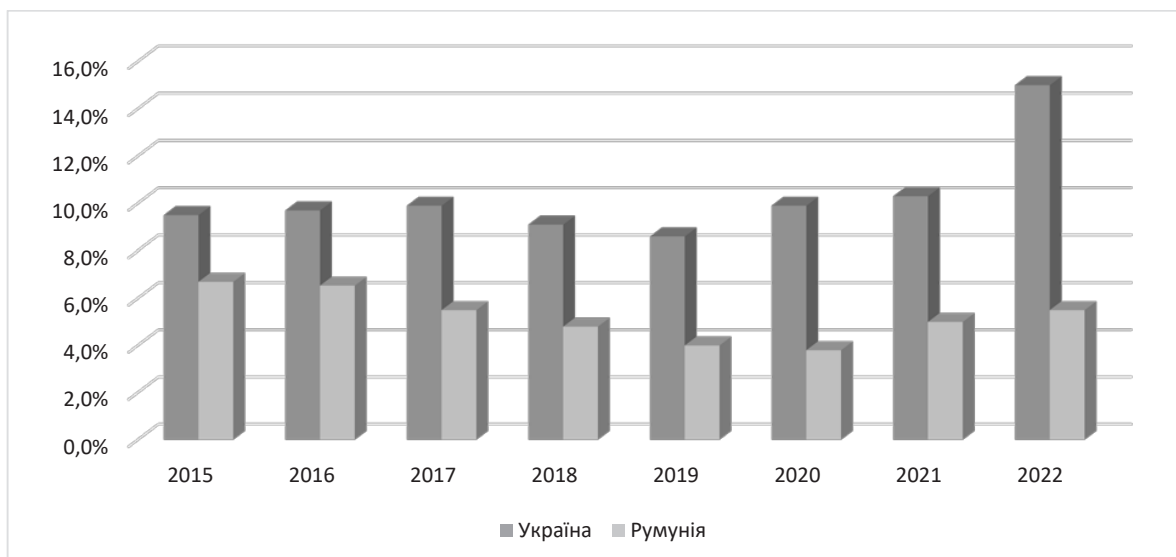

Рис. 3. Порівняння рівня безробіття України та Румунії за 2015–2022 роки

Джерело: розроблено на основі даних [1–4]

відносно дешевої робочої сили дає пріоритет українцям на ринку праці. Це може приваблювати інвесторів, які шукають доступну робочу силу для розвитку власних підприємств та зниження виробничих витрат.

В економіці України спостерігаються інфляційні процеси, які відзначається вищим рівнем порівняно з Румунією. Інфляція є негативним чинником, який впливає на економічну стабільність та зумовлює великі ризики у прогнозуванні і отриманні чистого прибутку підприємств. Зростання рівня цін на товари та послуги призводить до зменшення платоспроможних покупців, а також збільшення витрат на виробництво готової продукції. Висока інфляція може позначитися на платоспроможності населення та збільшити загальний ризик економічних труднощів для держави.

Проведений аналіз свідчить про значні виклики у сфері зайнятості та інфляції, що пов'язані з воєнним конфліктом. Однак, позитивні перспективи розвитку економічних процесів полягають у наявності кваліфікованої робочої сили та високих темпів росту ВВП. Для інвесторів це може бути цікавим фактором у виборі України як перспективного ринку для розвитку бізнесу та інвестицій. Остаточний вибір залежатиме від індивідуальних стратегій та пріоритетів інвесторів, аналізу ризиків та потенційних переваг кожної країни [2; 3].

Вивчення бізнес-середовища країн є важливим етапом для інвесторів та підприємців, оскільки податкова система та регулюючі інструменти можуть суттєво впливати на ведення бізнесу та прибутковість інвестицій. Розглянемо податкові ставки у Румунії та Україні.

У Румунії ставки податків на прибуток для підприємств становлять 16%, що є нижчим порівняно з Україною, де вони становлять 18% разом із 1,5% військового збору. Окрім того, у Румунії передбачені привабливі умови оподаткування для мікро-підприємств з податком від 1% до 3%, що стимулює розвиток малих підприємств та підприємництва [4].

Уставка податку на додану вартість у Румунії становить 19%, тоді як в Україні вона дорівнює 20%, що

має суттєвий вплив на цінову конкурентоспроможність товарів та послуг, які пропонуються на ринках країн.

Значною перевагою для України є можливість оформлення ФОП (фізичної особи-підприємця), що дозволяє підприємцям працювати під спрощеною системою оподаткування, де ставка становить лише 5% від доходу, що є вигідним для малих підприємств та стартапів, які прагнуть знизити фінансове навантаження на перші етапи розвитку бізнесу [5].

Інвестиційну привабливість відображають також рейтинги «Doing Business», які показують сприятливість умов для підприємництва та інвестицій. В Румунія посідає кращі позиції ніж Україна, що свідчить про сприятливіші умови для бізнесу та інвестицій у економіку країни. Проте варто зазначити, що Україна має переваги у сфері науково-технічного розвитку та інновацій, проте багато інвесторів чекають завершення військового конфлікту [2].

Головним чинником, який впливає на прийняття рішень про інвестування є стабільність економічної та політичної ситуації. Україна зазнає нестабільності через воєнний конфлікт та ризики пов'язані з політичними змінами, що створює невизначеність і ризики для бізнесу та інвестицій. У той же час, економіка Румунії відзначається стабільністю та привабливим інвестиційним кліматом, що зумовлює залучення великої кількості іноземних інвесторів.

Окрім податкових ставок та бізнес-середовища, інвестори також беруть до уваги інші чинники, такі як ринковий потенціал, доступність робочої сили, інфраструктура, правова система, торговельні угоди та багато іншого. Враховуючи усі аспекти, інвестори мають здійснити обґрунтований вибір щодо вкладення своїх ресурсів та розвитку бізнесу, який відповідає їхнім потребам, стратегії та ризикам.

Висновки. Отже, на підставі проведеного дослідження можна зробити висновки про інвестиційну привабливість економіки України та Румунії. Країни мають свої переваги та виклики, які впливають на їхню економічну ситуацію та привабливість для інвесторів.

Війна в Україні повністю змінила умови інвестування, викликала значні труднощі у залученні іноземних інвестицій. На нашу думку, враховуючи військовий конфлікт, все ж таки окремі галузі економіки України залишаються інвестиційно привабливими, зокрема: сільське господарство, енергетика, оборонна промисловість тощо.

Румунія має стабільну економічну ситуацію, що сприяє підтриманню її конкурентного статусу на міжнародному ринку. Однак, для збереження та зміцнення своєї конкурентної позиції Румунія продовжує впроваджувати структурні реформи та сприяти розвитку інноваційних секторів економіки, залучаючи інвестиції.

Інвестиційна привабливість кожної країни залежить від сукупності соціальних, політичних чинників,

макро- і мікроекономічних умов, а також залежить від індивідуальних стратегій та пріоритетів інвесторів, аналізу ризиків та потенційних переваг. Важливо бути відкритим до динамічної економічної ситуації та здатним адаптуватись до змін.

Післявоєнна відбудова економіки України із залученням іноземних інвестицій буде важливим питанням для подальших наукових досліджень, а також пільгові умови для відновлення української інфраструктури, що створить сприятливі умови для іноземних інвесторів для залучення великих капіталів, тому при стабілізації ситуації в економіці України і завершенні військового конфлікту, інвестиційний простір буде досить вигідний за умови повного страхування бізнесу від можливих ризиків.

Список використаних джерел:

1. Statista. URL: <https://www.statista.com/> (дата звернення: 01.06.2023).
2. The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/> (дата звернення: 01.06.2023).
3. Державна служба статистика України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.06.2023).
4. National Institute of Statistics. URL: <https://insse.ro/cms/> (дата звернення: 01.06.2023).
5. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 01.06.2023).
6. Якубовський С.О. Особливості реформування економіки Румунії: досвід для України. *Вісник Одеського національного університету*. 2019. № 6 (79). С. 27–31.
7. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 1. С. 164–175.
8. Усов М.А. Сутність інвестиційної привабливості, як напрям залучення інвестиційних ресурсів. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2018/153.pdf (дата звернення: 03.06.2023).
9. Sakhno A., Polishchuk N., Salkova I. and Kucher A. Impact of credit and investment resources on the productivity of agricultural sector. *European Journal of Sustainable Development*. 2019. Vol. 8(2). P. 335–345. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2019.v8n2p335> (дата звернення: 05.06.2023).
10. Sakhno A., Salkova I., Polishchuk N., Kucher L. and Stashko I. Efficiency of managing liabilities of enterprises of different types of economic activities. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. № 9(1). P. 423–423. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n1p423> (дата звернення: 05.06.2023).

References:

1. Statista. Available at: <https://www.statista.com/> (accessed 01 June 2023).
2. The World Bank. Available at: <https://data.worldbank.org/> (accessed 01 June 2023).
3. Derzhavna sluzhba statystyka Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://ukrstat.gov.ua/> (accessed 01 June 2023).
4. National Institute of Statistics. Available at: <https://insse.ro/cms/> (accessed 01 June 2023).
5. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/> (accessed 01 June 2023).
6. Yakubovskiy S.O. (2019) Osoblyvosti reformuvannya ekonomiky Rumunii: dosvid dlia Ukrainy [Peculiarities of reforming the economy of Romania: experience for Ukraine]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu*, no. 6 (79), pp. 27–31.
7. Nikolchuk Yu., Lopatovska O. (2022) Investytsiina pryvablyvist Ukrainy: osnovni tendentsii, problemy ta kliuchovi vektory vyrishennia [Investment attractiveness of Ukraine: main trends, problems and key solution vectors]. *Innovation and Sustainability*, no. 1, pp. 164–175.
8. Usov M.A. (2018) Sutnist investytsiinoi pryvablyvosti, yak napriam zaluchennia investytsiinykh resursiv [The essence of investment attractiveness, as a direction of attraction of investment resources]. *Efektivna ekonomika*, no. 8. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2018/153.pdf (accessed 03 June 2023).
9. Sakhno A., Polishchuk N., Salkova I. and Kucher A. (2019) Impact of credit and investment resources on the productivity of agricultural sector. *European Journal of Sustainable Development*, vol. 8(2), pp. 335–345. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2019.v8n2p335> (accessed 05 June 2023).
10. Sakhno A., Salkova I., Polishchuk N., Kucher L. and Stashko I. (2020) Efficiency of managing liabilities of enterprises of different types of economic activities. *European Journal of Sustainable Development*, no. 9(1). pp. 423–423. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n1p423> (accessed 05 June 2023).